

De knop Engels

Geachte lezer,

Onlangs werden wij benaderd door een Nederlandse student die belangstelling voor onze activiteiten had en van plan was om er met zijn studiegenoten een scriptie over te schrijven. Hij vroeg ons waar zich op onze webstek de knop Engels bevond. Deze knop was voor hem onvindbaar en zonder vertaling naar het Engels begrepen zijn medestudenten geen snars van onze teksten. Zij waren uit het buitenland afkomstig en hadden, ofschoon zij al enkele jaren in de Nederlandse hoofdstad verbleven, nog geen woord Nederlands opgepikt. Wij moesten de Nederlandse student teleurstellen: Taalverdediging heeft géén knop Engels en die komt er ook nóóit!

Dat vond hij maar vreemd, omdat bijna alle Nederlandse instellingen op hun webstek de mogelijkheid aangeven om in het Engels verder te lezen. Ook bieden zij, wanneer je opbelt, de keuze: "For English: press 2" (voor Engels: kies 2).

Daar had de student gelijk in: Het betreft hier

niet alleen instanties die werkzaam zijn in de toeristische sector, of te maken hebben met zakelijke bezoekers uit het buitenland. Nee, de meeste bedrijven, ziekenhuizen, huisartsen, winkels, kantoren, autowerkplaatsen, leidingwaterleveranciers en wat dies meer zij, waaronder zelfs Nederlandstalige kranten en tijdschriften, zijn te bereiken in het Engels, ofschoon zij hun diensten aanbieden aan in Nederland woonachtige personen. Nu kan men stellen dat dit tot de "ondernemersvrijheid" behoort en dat, als de ene het doet, de andere niet kan achterblijven. Maar wat te zeggen van de overheid? Gemeentehuizen, openbare nuts-instellingen, politiediensten, gerechtsgebouwen, Kamers van Koophandel, uitkeringsinstanties voor werklozen, en niet te vergeten de Belastingdienst, zijn bijna allemaal voorzien van "De knop Engels".

Is niet ooit besloten dat vreemdelingen die in ons land komen wonen Nederlands dienen te leren? Ja, maar jammer genoeg werden EU-burgers en zogenaamde kennisswerkers van die wettelijke verplichting ontheven. Waarom zij uitgezonderd werden is ons niet duidelijk, maar het zou toch wel hoffelijk zijn als zij in ieder geval wat moeite zouden doen om zich enigszins in onze taal te kunnen uitdrukken. Echter, door iedere vreemdeling de mogelijkheid

te bieden om zich in het Engels te vervoegen, ontnemt men velen van hen de lust tot inburgeren en vormen zij een blijvende bron van verengelsing.

Verengelsing, want met andere anderstaligen wordt volstrekt geen rekening gehouden. Duits-, Spaans-, Russisch-, Italiaans- of Mandarijntaligen bijvoorbeeld, krijgen geen eigen knop. Indien zij daarom vragen, worden zij geringschattend aangekeken of aangehoord. "Leer maar Engels!" wordt hun aangeraden. Er heerst namelijk bij veel domme Nederlanders de opvatting dat iedereen die uit het buitenland komt de Engelse taal beheerst, of die zou móéten beheersen. Er zijn er zelfs die denken dat in (bijna) alle landen van de wereld het Engels door de gewone man wordt gekend. Het is hun nauwelijks aan het verstand te brengen dat dit geenszins het geval is.

Zo spraken wij eens een gemeenteraadslid van een plaatselijke belangenpartij uit Amstelveen (Noord-Holland), dat zelfs dacht dat in de Volksrepubliek China het Engels algemeen gesproken werd. Zij was kort daarvoor met een aantal collega-raadsleden in Sjanghaai geweest, en daar kon men met Engels terecht, meende zij. Nu ja, in ieder geval in het vijfsterrenhotel, waar de dorpspolitici (op kosten van de gemeenschap) hadden verbleven... Daarom was het volgens haar een goede zaak dat de gemeente Amstelveen alle diensten ook in het Engels aanbood en dus in de praktijk tweetalig was geworden.

Onze gevolgtrekking is dat indien wij willen bewerkstelligen dat de buitenlanders die in Nederland zijn komen wonen zich onze taal eigen maken, eerst al die akelige "knoppen Engels" moeten worden verwijderd! Alleen als dat heeft plaatsgevonden, kunnen we de Nederlandse samenleving met goed gevolg Nederlandstalig* proberen te houden!

*Lees hier voor Friesland: Nederlands- en Friestalig.

Hans Janssen uit Eindhoven is Brabander in hart en nieren én scheidsrechter bij de edele voetbalsport. Hij fluit overtreddingen keihard af, met als doel het zuiver houden van het spel. Daarnaast vindt hij het zuiver houden van onze taal ook van groot belang. Hieronder zijn kijk op de verengelsing:

Engels teruggefloten

Ik heb iets met taal. Niet gek als je weet dat ik – in 1979 alweer – het diploma aan de pabo in Nijmegen heb gehaald. Van een onderwijzer mag worden verwacht, ja, mag zelfs worden geëist dat hij of zij de Nederlandse taal goed beheerst (*).

Behoudens mijn stageperiodes heb ik overigens nooit voor de klas gestaan, want in het genoemde jaar ging ik full-time, eh, met een voltijdbaan op zak, aan de slag in de journalistiek. Een tak van sport waar een goede beheersing van taal een pre is. Ik durf niet van mezelf te beweren dat ik een schrijver pur sang ben, toch stel ik graag verhalen, berichten en andere teksten op. Verder verslind ik eigenlijk alles wat onder mijn ogen komt, thuis, op het werk, onderweg, aan de leestafel in een kroeg of bij McDonald's.

Kortom, ik ben best een lettermonster.

En wat kan ik me dan ergeren, maar net zo goed in het verbale taalgebruik, aan de onnodig veel Engelse woorden die tegenwoordig gebezigd worden. Nee, ik heb het niet alleen over *fakkin'* of *fucking*. Of *cool*. Het is ook *nice* hier en *nice* daar. Er kan geen gewoon bedankje vanaf: hoe vaak ik vooral collega's *thanks* hoor zeggen. Doe effe normaal: ik heb niets tegen een multiculturele samenleving. Hoe meer zielen, van welke afkomst is me om het even, hoe meer vreugd. Maar mag het een onsje minder met het aandeel Engels in onze conversaties, pardon, onze gesprekken?

Eén van de dieptepunten van de laatste tijd kwam ik nota bene tegen op een *site* (het spijt me, hier ontkom ik niet aan) van een voetbalclub in Zuidoost-Brabant. Wat ik aantrof? De volgende kop boven een vacature: GEZOCHT – FIELDMANAGER. Ik dacht eerst: ben ik per ongeluk op een webpagina van een tennisvereniging of die van een golfbaan terechtgekomen? Met name bij die sport met dat kleine, witte balletje met die honderden deukjes (*dimples* voor de liefhebbers) is Engels bijna voertaal. De persoon die daar de speelbanen (*holes*, inclusief *tee* en *green*) moet onderhouden heet niet voor niets *greenkeeper*. Trouwens, in de tenniswereld kunnen ze er ook wat van. Een greep? *Umpire*, *hardcourt*, *deuce*, *forty love*, *game*, *set and match*, ja zelfs *penalty*.

Terug naar die advertentie: heeft de vacante functie iets met de voortschrijdende professionalisering van de bewuste club te maken? Of hoopt het bestuur iemand aan te trekken die meer in huis heeft dan de materiaalman of terreinbeheerder die sinds jaar en dag onmisbaar zijn voor elke vereniging? Wat is er mis met die benamingen? Waarschijnlijk toch niet veel, want in de toelichting op de wervende kop staat tussen haakjes terrein-knecht.

Aan de andere kant: de vereniging had bij de eisen een goede beheersing van de Engelse taal kunnen op-

voeren of, nog erger, in plaats van een 'fieldmanager' kunnen vragen om een infrastructuurspecialist. Ik weet zeker dat de Stichting Taalverdediging zich in deze functie-omschrijving wel had kunnen vinden. Deze instelling verdedigt sinds 2000 de Nederlandse taal en cultuur en automatisch bestrijdt ze hiermee, in Nederland en Vlaanderen, het gif der verengelsing. Het mag duidelijk zijn dat ik haar van harte ondersteun (of voor de onverbeterlijke Anglofielen onder ons: *support*).

(*) Grapje, beheerst.

ARBITRAAL

Voetbaltermen

assist - voorzet
 coach - africhter
 corner - hoekschop
 cup - beker
 football club - voetbalclub
 goal - doelpunt
 hands - handspel
 keeper - doelman
 line up - opstelling
 off side - buitenspel
 penalty - strafschoep
 referee - scheidsrechter
 second half - tweede helft
 supporter - aanhanger
 trainer - oefenmeester

Nederlandse studenten verdreven

Toegankelijkheid is een belangrijk uitgangspunt van het hoger onderwijs. Een diploma van het voortgezet onderwijs garandeert de afgestudeerde leerling toegang tot een instelling voor hoger onderwijs. Dat recht op toegang wordt echter ondermijnd. Het aantal studenten dat een numerus fixusopleiding volgt is aanzienlijk en met name bij de toelating voor masteropleidingen vinden verschillende vormen van selectie plaats. Gezien de nadruk die de afgelopen decennia op rendement is gelegd in het hoger onderwijs, is dit geen verrassing. De minister van OCW wil meer nadruk leggen op de toegankelijkheid en minder op het rendementsdenken.

In haar brief van 25 oktober 2018 geeft de minister van OCW aan hoe zij denkt dit te willen bereiken. De titel van de brief is 'Toegankelijkheid en kansgelijkheid in het hoger onderwijs'. Zij is zich bewust van het trilemma van toegankelijkheid, kwaliteit en doelmatigheid. Daartoe worden in de brief een aantal zaken benoemd. Er zijn nog steeds veel opleidingen met een numerus fixus. De minister wil in het kader van de toegankelijkheid zo min mogelijk opleidingen met een numerus fixus. In dit verband komt ook de internationalisering aanbod. De minister wil het juridisch mogelijk maken dat een instelling een capaciteitsbegroting op enkel een Engelstalige 'track' kan instellen, zodat de toegankelijkheid van de Nederlandse 'track' gehandhaafd blijft. De instellingen maken bij het beperken van de capaciteit gebruik van selectie, de zogenaamde decentrale selectie. De minister wil dat hier meer duidelijkheid komt om willekeur te vermijden. Hetzelfde geldt voor het Bindend Studietoelatingadvies. Na het succesvol afronden van een bacheloropleiding kan een student besluiten zich te specialiseren in een masteropleiding. De minister stelt dat het aantal selecterende masters is toegenomen. Zij wil dat de toegang tot de masteropleiding wordt veiliggesteld. Nu studenten niet meer het recht hebben om door te stromen naar de masteropleiding. Dit proces moet beter gereguleerd worden.

Bovengenoemde zaken tonen aan dat de enorme groei van het aantal studenten in de afgelopen decennia veel belemmeringen heeft opgeworpen voor de studenten. De vrije toegang is ernstig ondermijnd door de willekeur van de universiteiten. Ook is er sprake van dat de toename van de aantallen studenten ten koste is gegaan van de kwaliteit van de universiteiten.

Deze situatie is nog meer gaan knellen door de massale instroom van buitenlandse studenten in de afgelopen 10 jaar en de verwachting voor de komende jaren. De instroom van buitenlandse studenten naar het hoger onderwijs in Nederland is enorm en het einde is nog niet in zicht. Volgens een prognose van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) stijgt het aantal buitenlandse studenten aan Nederlandse universiteiten van nu 48.000 naar 70.000 in 2024. Voor de hogescholen is dat minder: van nu 30.000 naar 33.000 in 2024.

De aantrekkelijkheid van het Nederlandse hoger onderwijs is gelegen in een aantal factoren. Belangrijkste is de verengelsing van vooral het universitaire onderwijs. Die verengelsing had ook tot doel om meer buitenlandse studenten aan te trekken. Niet alleen Nederlandse universiteiten, maar ook de Nederlandse overheid werft

actief studenten in het buitenland, met de mededeling dat kennis van het Engels voldoende is. Verder is het hoger onderwijs in Nederland naar verhouding goedkoop en zijn de opleidingen (nog) van goede kwaliteit. Zie ook het feit dat veel Nederlandse universiteiten hoog op de universitaire ranglijsten staan.

Vorengenoemde instroom legt een nog grotere druk op het systeem. Het gevaar bestaat dat Nederlandse studenten daar het slachtoffer van worden. De strengere eisen gelden voor iedereen. Dit betekent dat Nederlandse studenten die op zich een studie zouden kunnen doen, buiten de boot vallen. Dit kan niet de bedoeling zijn: Nederlandse studenten die geweerd worden van universiteiten die uit Nederlandse belastingen betaald worden. De beste oplossing om de buitenlandse studenten tegen te houden is het stoppen met Engelstalig onderwijs. Dan blijven ze vanzelf weg. Twee vliegen in één klap. Zoals vaker gesteld in deze nieuwsbrief, is er geen enkele noodzaak voor Nederland om buitenlandse studenten door verengelsing van het onderwijs aan te trekken. Het gaat hier niet om een Nederlands cultureel en economisch belang, hooguit om het privé-belang van de universiteiten.

Professor Kees van der Kooi

katholiek nieuwsblad

Onze taalverdediger Hans Schutijser uit Rotterdam stuurde ons een opiniestuk op uit het Katholiek

Nieuwsblad van 31 augustus vorig jaar.

In dit artikel, met als titel: "Internationaliseren gaat alleen mét het Nederlands", neemt Kees van der Kooi, hoogleraar Theologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, het op voor het handhaven van het Nederlands als universitaire gebruikstaal. Hij is niet tegen internationalisering, "maar de universiteiten hebben daarbij óók de verantwoordelijkheid hun studenten te oefenen in de Nederlandse taal", schrijft hij. Verder: "Echte internationalisering heeft te maken met verkeer van mensen over en weer en blootstelling aan andere situaties en problematiek. Dat is iets anders dan het moderne toerisme, waarin we een paar weken rondneuzen in een ver land. Internationalisering daarentegen vraagt dat je als student of medewerker elders een poos studeert, werkt of eenzaam bent."

En dan volgt er een wel heel belangrijke opvatting van de professor: "Internationalisering heeft echter nog een ander element dat beleidsmedewerkers vaak vergeten. Het vraagt om een goede vaardigheid in de eigen taal, en daar ontbreekt het bij veel studenten aan. Nederlandse beoefenaars van de wetenschap moeten hun kennis niet alleen in het Engels onder woorden kunnen brengen, maar ook en VOORAL in het Nederlands. Internationalisering is daarom een beweging van professionaliteit naar twee kanten: de andere en de eigen taal". Professor Van der Kooi heeft de indruk dat er op de universiteiten niet heel veel aandacht is voor dat laatste.

Leuven ~~Vlaams~~ Engels!

In 1968 werd de universiteit te Leuven gesplitst, waarmee de universiteit volledig Nederlandstalig werd. Om dat te herdenken werd op 6 oktober 2018 in Leuven een colloquium gehouden onder de titel '50 jaar Nederlands als onderwijstaal' met als ondertitel 'Leuven Vlaams > Leuven Engels?', georganiseerd door het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV).

Hoofdgebouw Katholieke Universiteit Leuven

Het eerste onderwerp was het overzicht van de huidige onderwijsregelgeving en financiering in Vlaanderen. Als inleiding kwam er een lang en technisch verhaal over de Vlaamse taalwetgeving. De hoofdlijn is dat anderstalige bacheloropleidingen kunnen worden aangeboden tot een maximumpercentage van zes. Voor anderstalige masteropleidingen is dit vijfendertig procent. Er is ook kwaliteitsbewaking: iedere docent die lesgeeft moet de onderwijstaal waarin wordt lesgegeven op voldoende wijze beheersen. Opvallend is dat buitenlandse docenten die niet in het Nederlands lesgeven bij wet verplicht worden om Nederlands te leren. Dat is logisch omdat ook de bestuurstaal van de universiteit in principe Nederlands is. Het eindresultaat wordt door de spreker een evenwichtig compromis genoemd waarbij het belang van het Nederlands als wetenschapstaal wordt gewaarborgd, zonder dat de internationalisering onnodig wordt belemmerd.

Daarna kwam de situatie van het taalgebruik in het hoger onderwijs in Nederland aan de orde. Ad Verbrugge, die docent filosofie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam is en daarbuiten voorzitter van Beter Onderwijs Nederland, hield een vlammend betoog ten behoeve van het handhaven van het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs in Nederland. Hieronder enkele citaten van hem: *“Door de sterk technisch-economische horizon van ons hoger onderwijs en de afwezigheid van een duidelijk vormingsideaal is de universiteit uit het oog verloren dat haar maatschappelijke taak van oudsher bestaat uit het bewaren van de cultuur en het revitaliseren en doorgeven daarvan. De cultivering van de taal en de kunst van het vertalen maakt daar van oudsher een integraal onderdeel van uit. Waar ik mij tegen keer is de ondoordachte en soms zelfs totalitaire manier waarop het Engels momenteel wordt doorgevoerd in ons hoger onderwijs, ten koste van de onderwijskwaliteit, van de taalrijkdom van studenten, van de betrokkenheid op de samenleving en van een meer diverse oriëntatie op taal en cultuur. Het veelgehoorde argument voor de genoemde verengelsing van het hoger onderwijs is dat wetenschap steeds internationaler*

wordt. De meeste studenten gaan echter helemaal niet werken in de wetenschap, maar komen terecht in het bedrijfsleven, het onderwijs of bij de overheid. Het is nog maar de vraag in welke mate zij dit Engels in hun werkpraktijk nodig hebben. Met goed Nederlands zouden ze vaak meer gebaat zijn. Kennis van Duits kan ook heel handig zijn. Zodra de talige betrokkenheid op de samenleving verdwijnt in de wetenschap, ontstaat er een gesegregeerde intellectuele elite die letterlijk niet meer dezelfde taal spreekt als de mensen.”

Vervolgens ging het over de ontwikkeling van emancipatie naar rendementsdenken. De taal van het hoger onderwijs is geen technische kwestie die zomaar overgelaten kan worden aan de bestuurders van hogescholen en universiteiten. Ze heeft grote sociale en politieke gevolgen. Het is een vraagstuk dat voor de hele samenleving van belang is. Het heersende rendementsdenken is niet voldoende. De keuze van de onderwijstaal hangt samen met de vraag wat voor soort samenleving we willen zijn, met het maatschappijmodel dat we nastreven. De geschiedenis van de taalverhoudingen binnen het hoger onderwijs in België geeft dat ten overvloede aan en blijft dat ook doen. De vernederlandsing van de universiteiten van Vlaanderen in de afgelopen 100 jaar betekende een grote emancipatiebeweging van de Vlaamse bevolking. Voor bestuurders van het hoger onderwijs is de beoogde prestigewinst wellicht nog een stuk belangrijker dan het rendementsdenken. Om hun instellingen op te stoten op de ranglijsten van de universitaire pikorde, moet het aandeel buitenlandse studenten stevig omhoog, want naast de academische productie is dat vaak een van de parameters. De vraag waarom we persé moeten stijgen in die ranglijsten, die vraag wordt niet gesteld. Nog los van de ranglijsten wordt het Engels in de academische middens eenvoudigweg verbonden met prestige, gezien de functie van die taal als wetenschappelijke lingua franca en het aanzien van de Angelsaksische universiteiten. Het Nederlands zou toch maar provinciaals zijn in vergelijking met het universele Engels.

Aan het einde van de discussie werden er concrete voorstellen aangedragen voor verbetering van de taaltoestand in het hoger onderwijs:

- De huidige wetten moeten ten minste worden nageleefd;
- Die bestaande wetgeving dient te worden aangescherpt;
- De berekening van het percentage anderstalige opleidingen moet niet op basis van het aantal opleidingen, maar op basis van het aantal studenten plaatsvinden;
- De bacheloropleidingen moeten geheel in het Nederlands worden aangeboden. Er is geen wetenschappelijke noodzaak om het in het Engels te doen en wel sociale redenen om het niet te doen;
- Het rangschikken van de universiteiten mag niet plaatsvinden op basis van de wegingsfactor buitenlandse studenten;
- Het EU-beleid beoogt de taalverscheidenheid in de EU te beschermen en het leren van vreemde talen te bevorderen. Anderstalige studenten zouden taallessen Nederlands moeten volgen;
- Oprichting van een fonds om de vertaling van onderzoek in het Engels naar de thuistaal en van onderzoek in de thuistaal naar het Engels te betalen.

Zogenaamd pleidooi voor meertaligheid

Professoren op weg naar het Engels

Zoals we allemaal weten is de universiteit van Maastricht een van de meest verengelde universiteiten in Nederland. Die verengelsing wordt bewust nagestreefd. Door het onderwijs in het Engels te geven, is er een enorme trek van buitenlandse studenten ontstaan. Waarom? Ze hoeven geen Nederlands te leren, het onderwijs in Nederland is goedkoop (laag collegegeld) en de kwaliteit van het onderwijs is hoog (zegt men). Het aantal buitenlandse studenten bedraagt thans 50%. Dit hoge aandeel geeft het bestuur vervolgens een wapen in handen om de verengelsing nog verder door te drijven. Je mag het buitenlanders natuurlijk niet aandoen om Nederlands aan te leren. Niet alleen het onderwijs is in het Engels. Ook de bestuurstaal is Engels en er komt een dag dat ook de voertaal op de terreinen van de universiteit verplicht Engels is. We zijn dan terug in de Middeleeuwen, toen de kerken en de kloosters eilanden van Latijn in de volkstaal waren. En we weten allemaal wat er van dat Latijn is terechtgekomen.

Dit zo zijnde is het nuttig om te weten hoe de top van deze instelling de huidige situatie verdedigt. Een mogelijkheid daartoe is de lezing van professor Martin Paul, voorzitter van het bestuur van de universiteit van Maastricht, gehouden op 13 september 2018 in het kader van de dr. Lou Spronck-lezingen met als titel 'Een pleidooi voor meertaligheid'. Het streven naar meertaligheid staat dus voorop. Dit streven geldt blijkbaar alleen buiten de muren van de universiteit. Binnen de muren heerst de dwang van de eentaligheid, het Engels. Studenten worden weliswaar aangemoedigd om Nederlands te leren, maar dit is geheel vrijblijvend en alleen bedoeld voor het zogenaamde contact met de lokale bewoners. De ondergrens is daarbij wel erg laag. Leuk is dat om in Maastricht te wonen, temidden van horden studenten die in koeterwaals Nederlands het gesprek voeren.

Vervolgens wordt in de lezing aandacht besteed aan de opkomst van het Globish, een andere naam voor primitief Engels. Dat Globish zou dan voldoende zijn voor gebruik als voertaal in de universiteit. Dat is zeer ongeloofwaardig. Een Engelstalig college is alleen maar doeltreffend als de voertaal op academisch niveau wordt gebruikt. Het gebruik van Globish wordt vaak voorgesteld als onschuldig, omdat het geen echt Engels zou zijn en er dus strikt genomen niet gesproken kan worden van verengelsing. Dit is een van de drogredeningen van de voorstanders van de verengelsing.

Na een meer persoonlijk getint gedeelte gaat deze hooggeleerde heer in op het onderwerp van de eigen universiteit en haar taalbeleid. Op de universiteit wordt aan wetenschap gedaan. Wetenschap is tegenwoordig per definitie een internationale aangelegenheid. In het internationale verkeer is Engels al de wetenschappelijke voertaal en dus ligt het voor de hand Engels ook als onderwijstaal op de universiteit te gebruiken. Engels, de lingua franca van de 21e eeuw. Het Latijn van nu, zogezegd. Bezwaren tegen deze ontwikkeling zijn onterecht: 'wij bieden Engelstalig onderwijs aan zonder het Nederlands te verkwanselen. Wij zijn een tweetalige universiteit waar Engels en Nederlands een rol spelen.' Gewezen wordt op het bestaan van grote Nederlandstalige opleidingen, zoals geneeskunde, Nederlands recht en fiscale economie. 'Wij moedigen buitenlandse studenten aan om Nederlands te leren om beter te integreren in de plaatselijke samenleving.'

Bezwaren tegen buitenlandse studenten, omdat ze betaald worden door de Nederlandse belastingbetaler maar geen waarde toevoegen, zijn onterecht. De universiteit geeft de stad aanzien.

Uit het bovenstaande blijkt wel dat de spreker geen enkel argument op tafel legt. Er wordt naar de gewenste uitkomst toe geredeneerd. De verengelsing van het onderwijs is niet nodig. Van de studenten gaat 95% werken in een niet-wetenschappelijk beroep in Nederland. Het onderwijs wordt verengelsing ten behoeve van de resterende 5%. De waarde van buitenlandse studenten voor Nederland is niet aanwezig. Ze studeren op kosten van de belastingbetaler en vertrekken na het afstuderen terug naar hun land van herkomst. Er is geen sprake van meertaligheid. Meertaligheid betekent dat elke taal op gelijk niveau staat. In Maastricht is het Nederlands tweederangs. Deze bestuurder is de zoveelste vertegenwoordiger van de academische kaste die met allerlei drogredeningen probeert de bestaande situatie te verdedigen.

De aanstichter van de verengelsing: Jo Ritzen (PvdA)

Referendum over Engels

Op 30 januari organiseerde de SP, onder leiding van het Tweede Kamerlid Ronald van Raak, een symposium in Den Haag met als onderwerp: 100 jaar kiesrecht: Democratie in crisis? De heer Van Raak, die een vurig voorstander is van het invoeren van de mogelijkheid van het houden van een bindend referendum, nu de zelfbenoemde democratische partijen de mogelijkheid van het houden van een niet-bindende volksraadpleging onmogelijk hebben gemaakt, had de leiding van deze bijeenkomst.

SP-Kamerlid Ronald van Raak (foto TPO)

Er waren verschillende sprekers uitgenodigd, waaronder de bekende wetenschappelijke onderzoekers André Krouwel en Josse de Voogd. De laatste deed een erg opmerkelijke uitspraak over een te houden referendum aangaande een ons zeer na aan het hart liggend onderwerp. Deze uitspraak werd, voor zover ons bekend, alleen op de webstek van "The Post Online" aangehaald.

Volgens De Voogd kleven er evidente nadelen aan het referendum. *"Je kunt tot allerlei tegenstrijdige resultaten komen: lagere belastingen én hogere uitkeringen. Maar het kan ook een waardevolle corrigerende werking hebben wanneer politiek beleid te ver uit het lood is geslagen ten opzichte van de bevolking. Neem de verengelsing op de universiteiten. De politiek staat onder druk van machtige lobbygroepen die voor zijn en weifelt in haar aanpak. Houd je er een referendum over, dan is het gewoon over en uit met dat Engels. En dan is er nog een bijkomend voordeel voor de electoraal geograaf: Referenda leveren prachtige kaarten op die scheidslijnen, die dwars door partijen heen gaan, treffend blootleggen."* (bron: The Post Online)

Josse de Voogd

Vraag redactie: Nu deze wetenschappelijke onderzoekers er zo zeker van zijn dat de kiezers tegen de verengelsing van de universiteiten zijn, waarom houden een aantal politieke partijen, die zich zelf als buitengemeen democratisch beschouwen, dan zo stellig vast aan die verengelsing en waarom houden ze er niet eens een volksraadpleging over? Deze mogelijkheid is dan wel uit de wetgeving geschrapt, het staat hen evenwel vrij om iedereen, dus ook het volk, te raadplegen.

Spijt van stem op GroenLinks

De taalverdediger drs. Johan Derks, die tegenwoordig in de Servische hoofdstad Belgrado woont, heeft in het verleden bij de Tweede Kamerverkiezingen op GroenLinks gestemd. Nu hij kennis genomen heeft van de laakbare standpunten van deze partij op taalgebied, heeft hij daar spijt van en is van plan deze partij nooit meer te kiezen.

Hieronder de brief van Johan Derks aan de leider van GroenLinks, de heer J. Klaver, waarin hij uitlegt waarom hij voortaan zijn stem aan een andere partij zal geven:

"Bij volgende verkiezingen zal ik niet meer op Groen Links stemmen. U behoort tot de groep partijen die geen paal en perk willen stellen aan de verengelsing van het Nederlands hoger onderwijs. Toch zouden de nadelen en onrechtvaardigheden van de verengelsing van Nederland in het algemeen u bekend moeten zijn.

1. De tweedeling tussen de grote massa en de kleine elitaire groep van goede beheersers van het Engels neemt toe. Ik was ook een goede beheerser van het Engels, maar nu met 78 jaar en verlies van contacten is mijn Engels behoorlijk versleten, zodat ik bijvoorbeeld van het BBC-nieuws nog maar weinig begrijp.

2. Verarming van het wetenschappelijk Nederlands;

3. Verloochening van onze Nederlandstalige identiteit, met inbegrip van toespraken van politici en het Koningshuis in het Engels;

4. Indirect verraad aan de Europese doelstelling van veel - en meertaligheid;

5. Veronachtzaming van het economisch belang van toegankelijkheid tot andere talen;

6. De indirecte uitholling van onze democratie in verband met punt 1.

Het is voor mij onbegrijpelijk dat een progressieve partij als GroenLinks en haar vertegenwoordigers in het Europees Parlement op deze manier het belang van nationale en internationale communicatie ondergraven en de discriminatie op taalgebied binnen de EU bevorderen."

Dit Kamerlid (J. Klaver) krijgt bij de volgende verkiezingen in elk geval één stem minder

Luchthavenellende

In het verleden heeft u in onze Nieuwsbrief veel kunnen lezen over de hopeloze taaltoestand op de luchthaven Schiphol. Dit keer nemen wij eens een kijkje op de gewestelijke luchthavens van Maastricht, Rotterdam en Groningen en daarnaast op luchthavens in Spanje en Duitsland.

Maastricht Aachen Airport

Deze luchthaven heeft het Nederlands er zo goed als uit gekegeld. Dat in navolging van de luchthavens Schiphol en Eindhoven. Waarom overigens deze vreemde naam "Maastricht Aachen Airport"? De vroegere naam was "Vliegveld Zuid-Limburg." De vermelding van Aken (en dan ook nog in het Duits) wekt verwarring. Aken ligt op meer dan een uur rijden van het vliegveld. Naar onze mening zou Luchthaven Limburg beter passen.

Foto: Leon van den Beucken

Lokaal-Limburg wil het Nederlands terug

Het nieuws over de afschaffing van het Nederlands op de borden van de luchthaven van Maastricht is ook doorgedrongen tot binnen de muren van het Gouvernement in de Nederlands-Limburgse hoofdstad, waar het provinciebestuur zetelt. Bij het vernemen van dit slechte nieuws sprong het Provinciaal Statenlid van de partij Lokaal-Limburg, Raymond Franssen, als door een wesp gestoken van zijn zetel en spoedde zich naar de salon waar het college van Gedeputeerde Staten net van de ochtendkoffie met kersenvlaai zat te genieten. Hij vroeg de leden van het hoge gezelschap wat zij van deze afschaffing van de eigen taal dachten.

De antwoorden van de Gedeputeerden waren ontwikkend. Zij wezen elke verantwoordelijkheid af en verscholen zich achter de drogredenen die het luchthavenbestuur voor het afschaffen van onze taal had verzonnen.

Hieronder de vragen van Provinciaal Statenlid Franssen van Lokaal Limburg en de antwoorden van de Gedeputeerden:

provincie
limburg

Vraag 1. Bent u het met ons eens dat MAA nog steeds een regionaal vliegveld is?

Antwoord. Maastricht Aachen Airport is een regionaal vliegveld van nationale betekenis (zoals vastgelegd in de Wet Luchtvaart en de Luchtvaartnota van het Rijk), dat tevens een internationale oriëntatie heeft. Dit uit zich onder andere in de naam van de luchthaven, waarin naast Maastricht ook Aachen is vertegenwoordigd.

Vraag 2. Bent u het met ons eens dat de meeste passagiers uit de regio komen?

Antwoord. De passagiers die van MAA gebruik maken hebben een internationale oriëntatie, voorlopige cijfers van MAA geven aan dat ongeveer 60% van hen afkomstig is uit Limburg.

Vraag 3. Ons is opgevallen dat de borden in het Engels gesteld zijn. Waarom niet eerst in het Nederlands met Engelse tekst eronder?

Antwoord. Voor beantwoording van deze vraag hebben wij navraag gedaan bij de directie van MAA. De directie van MAA heeft gekozen voor Engelse verwijzingen omdat MAA een vliegveld met een internationale uitstraling en ambitie is en vanwege de internationale oriëntatie van haar bezoekers. Ook de positionering van MAA als grensoverschrijdende luchthaven van Maastricht en Aachen motiveert de keuze voor Engelse verwijzingsborden. Daarnaast is het zo, dat alle borden voorzien zijn van een icoon. Het is bekend dat beelden meer spreken dan tekst. De vluchtinformatie die zichtbaar is op schermen in de passagiersterminal verspringt van Nederlands naar Engels en naar Duits. Alle berichten worden omgeroepen in het Nederlands en het Engels en de medewerkers bij het vliegveld zijn meertalig: Nederlands, Engels, Duits en veelal ook Limburgs.

Vraag 4. Wie heeft voor de tekst op de borden opdracht gegeven? Is dit: a. vanuit de exploitant, b. vanuit GS?

Antwoord. De inrichting van de passagiersterminal valt onder de verantwoordelijkheid van de exploitant.

Ons commentaar: Internationale uitstraling, internationale oriëntatie, grensoverschrijdende luchthaven. Zijn de bestuurders van deze luchthaven wel goed geland? Ze besturen de vertrek- en aankomstplaatsen van de Nederlands-Limburgse luchtreizigers (60%) en daarnaast nog die uit West-Limburg en Aken. Allemaal mensen die zo internationaal georiënteerd zijn dat zij voor die levenshouding graag hun eigen taal inleveren. Het geeft ook aan dat alle andere luchthavens in de wereld met wél de eigen taal op de borden eigenlijk maar plattelandsvliegveldjes zijn, waar alleen onderontwikkelde provincialen gebruik van maken. Ik noem als voorbeelden de luchthavens van Frankfurt, Parijs en Madrid. Wat verbeelden deze luchthavenbazen wel niet wat zij zijn? Volgens de bekende neerlandicus, wijlen professor Piet Paardekooper uit Leiden, hebben zij een geestelijke afwijking.

Rotterdam / The Hague Airport

Behalve de naam van de luchthaven is ook de bebording niet in orde. Ofschoon het Nederlands er nog niet geheel vanaf gehaald is, overheerst het Engels onze taal volledig. De Rotterdamse vervoersmaatschappij RET doet vrolijk mee aan deze wanvertoning. Het metrostation bijvoorbeeld, waar de luchtreizigers van en naar het centrum van de stad kunnen reizen, is grotendeels verenigd. Wat bezielt degenen die ons dit aandoen toch, en waarom ondergaan de Rotterdammers dit zo gelaten? Kunnen de partijen in de gemeenteraad hier niet iets tegen ondernemen, vragen wij ons af, of zijn de raadsleden daar te onnozel voor? Laten we het maar op het laatste houden.

Op verzoek van de redactie heeft onze taalverdediger, de heer J. de Zwart uit de Maasstad de taalmisstand op het voormalige vliegveld Zestienhoven op de gevoelige plaat gezet. Hier volgen de afbeeldingen:

Ook op de parkeerplaats, alleen Engels

Metrohalte luchthaven?

Het Nederlands is hier vertrokken

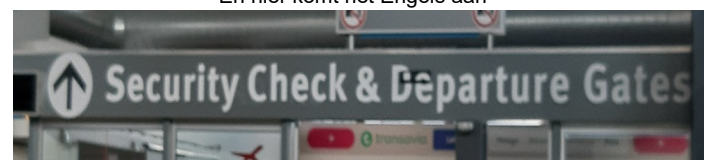
Hier kan u worden getransfereerd naar het Engels

En hier komt het Engels aan

Bij de spelers van Feyenoord is dat reeds gebeurd

Ook controle op taalgebruik?

Het Nederlands? Spoorloos verdwenen

Nederlandstalige hulpbehoevenden gaan maar lopen!

Toch Rotterdam/Den Haag

Bij Rotterdam ligt het vliegveld Zestienhoven. De bestuurders van de havenstad wilden deze kleine luchthaven opstuwen in de (lucht)vaart der volkeren en bedachten een nieuwe naam: "Rotterdam Airport". Niet dat de bedrijvigheid er daardoor zou toenemen, maar het klonk wel heel internationaal en men dacht ermee te kunnen geuren bij bevriende ha-

vensteden als Sjanghaai, Nieuw-Jorck en Hong Kong. Bezoekers uit die steden komen echter aan op Schiphol, want geen enkele vlucht uit genoemde steden gaat naar Zestienhoven. De landingsbanen zijn te kort voor de breedrompvliegtuigen, waarmee gevlogen wordt. Toen de na-ijverige en ijdele burgemeester Van Aartsen van Den Haag lucht gekregen had van deze nieuwe naam, bedacht hij dat de glorie van de naamswijziging ook zou kunnen afstralen op zijn gemeente. Zestienhoven ligt immers maar een klein beetje verder van Den Haag dan van Rotterdam. Daarom deed hij bij zijn collega van de Maasstad herhaalde verzoeken om het vliegveld óók de naam van zijn stad te geven. Om van het gezeur af te zijn gaf de Rotterdamse collega toe, op voorwaarde dat zijn metro dan door mocht rijden tot in hartje 's-Gravenhage. Van Aartsen sprong een gat in de lucht: Den Haag werd vernoemd in een luchthavennaam en kreeg ook nog een echt metrostation en dat allemaal onder zijn bewind! Brooddronken van opwinding verlangde hij dat die vernoeming in het Engels zou plaatsvinden, dan zou de hele Engelstalige wereld het weten en zou hij (Ven Eertsen) wereldberoemd worden in die Engelstalige wereld. Zo is dus de naam Rotterdam/The Hague Airport ontstaan.

Dit grandioze succes van Van Aartsen is geheel voorbij gegaan aan de bewoners van de Spaanstalige wereld, zo ontdekte onze taalverdediger Willem Kees de Mik uit Delft. Hij bracht onlangs een heel gezellige week door op het zonovergoten Canarische eiland Tenerife. Toen hij voor de terugvlucht aankwam op de luchthaven aldaar, zag hij op het bestemmingsbord in de vertrekhal geen "Rotterdam/The Hague Airport" staan maar...

Willem Kees De Mik vertelt:

"Onlangs vloog ik voor een weekje vakantie vanaf het vliegveld van Rotterdam naar Tenerife. Dat is trouwens een heel leuk eiland, maar daar gaat het nu niet om.

U weet vast wel dat het vliegveld nu, vanwege het internationale karakter, Rotterdam/The Hague heet. Op de terugreis verwachtte ik op het Spaanse vliegveld dus een aankondiging van de vlucht naar Rotterdam/The Hague. Op het vliegveld stond echter gewoon Den Haag aangegeven, zoals u op de foto kan zien.

Het komt er dus op neer dat men in Spanje begrijpt dat er in Nederland een stad ligt die Den Haag heet, terwijl men zich in Den Haag uit schaamte maar 'The Hague' noemt. Men zoekt in het verengelsen van de naam 'Den Haag' in 'The Hague' dus een oplossing voor een probleem dat in het buitenland niet speelt..."

Welcome, niet welkom

Wat worden de Engelstaligen toch weer goed geïnformeerd

Hoge nood? Nederlandstaligen in de goot!

Groningen Airport Eelde

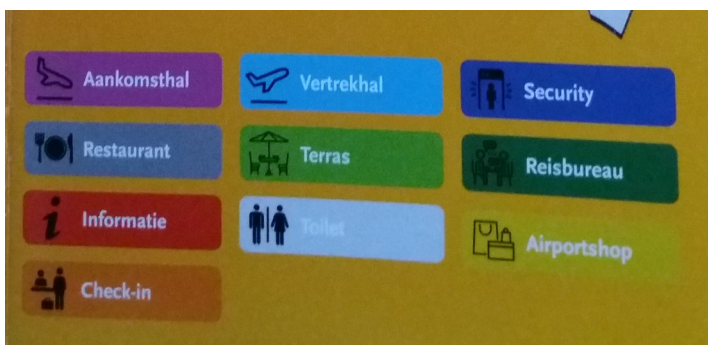
Onze verantwoordelijke voor Groningen en Drente, Luppo Scholtens, is gaan kijken naar de taaltoestand op de luchthaven van Groningen, die bij het Drentse dorp Eelde ligt. De naam zou dus beter Luchthaven Groningen/Drenthe kunnen zijn, maar het woord "luchthaven" is ook in het hoge Noorden van Nederland in de hangaar opgeborgen.

Hij werd door het luchthavenpersoneel uiterst vriendelijk tegemoetgetreden en kreeg alle gelegenheid om de opschriften, aanduidingen en mededelingen te fotograferen. De gevolgtrekking van Luppo Scholtens is dat de toestand er op taalgebied normaal is. Je zou kunnen zeggen: Zoals het hoort.

In de eerste plaats wordt het Nederlands gebruikt en daarna in kleine letters het Engels. Soms is er ook een vertaling naar het Duits aanwezig en dat is voor deze luchthaven begrijpelijk, aangezien het Duitse taalgebied dicht bij de luchthaven begint.

Spaanse luchthavens

Het gebruik van twee vreemde talen naast de eigen taal is ook gemeengoed op de luchthavens in Spanje. Daar, waar er geen andere taal dan Spaans wordt gesproken, zijn die vreemde talen ook meestal Engels en Duits.

In Catalonië, waar het Catalaans een officiële taal is, zijn de borden (van onder naar boven) Spaans, Engels en Catalaans.

Dusseldorp

Op de Duitse luchthavens komt de combinatie Duits/Engels het meeste voor, met het Duits op de eerste plaats. Daar kunnen de directies van Schiphol en hun vazallen van de luchthavens van Rotterdam, Eindhoven en Maastricht nog wat van leren.

Zet Eva Jinek gewoon uit!

Op 15 februari konden de kijkers weer eens "genieten" van een tv-uitzending van het kletsprogramma van Eva Jinek, die vaak de tarantula van de Nederlandse openbare omroep wordt genoemd. Daarin kwam de toneel- en filmspeelster Lotte Verbeek te voorschijn. Deze actrice speelt doorgaans enge vrouwenrollen. In het programma bleek zij die niet alleen te spelen, nee, zij bleek zelf een enge vrouw te zijn! Deze dame verklaarde namelijk dat het Nederlands niet geschikt was om er je gevoelens in uit te drukken. Dat kon beter gedaan worden in het Engels! Zoals altijd wanneer iemand iets negatiefs over Nederland, zijn inwoners en hun taal in haar programma komt vertellen, was de gastvrouw het daar roerend mee eens. Even later traden in diezelfde KRO/NCRV-uitzending de populaire zangers Nick en Simon op. Ze brachten een Nederlandstalig lied ten gehore. Ook vertelden ze dat ze nog onlangs een lied in het Afrikaans hadden opgenomen. Dat laatste streek zo tegen de haren van de "tarantula" in dat zij er haar gif over uitspuwde en zelfs verviel in banale taal. Ze gebruikte daarin een woord dat werkelijk schunnig was!

De redacteur van deze nieuwsbrief acht het wel degelijk mogelijk om zijn gevoelens in het Nederlands uit te drukken. Wat betreft Eva Jinek kunnen die kort maar krachtig samengevat worden in het woord: BAH!

Dit is niet Eva Jinek

Ons kaderlid Luppo Scholtens diende bij de KRO/NCRV onderstaande klacht in:

"Tijdens het gesprek met Lotte Verbeek kwam de Nederlandse taal ter sprake. Volgens deze actrice is het niet mogelijk om gevoelens over te brengen in de Nederlandse taal. Eva Jinek bevestigde dit. Ik vind dit zeer grievend en beledigend naar onze taal en haar sprekers. Vervolgens luisterde ze wel naar een Nederlandstalig nummer van Nick en Simon. Eva Jinek schoffeert wel vaker onze taal. Zou u deze mevrouw tot de orde willen roepen?"

"Writers Unlimited"

Ons kaderlid Jakob Grit vernam enige tijd geleden dat de culturele gebeurtenis "Winterfestival", die elk jaar in Den Haag gehouden wordt, een nieuwe, Engelse naam had gekregen. Het feest heet voortaan: "Writers Unlimited" Jakob Grit protesteerde bij de organisator van dit evenement:

"In het nieuws op Radio 1 hoorde ik: 'Writers Unlimited', voorheen Winterfestival. Alwéér een evenement dat zo

nodig onze taal verlaat. Houd alstublieft de gewone Nederlandse naam aan en stop met die nodeloze Engelse ijdeluiterij!"

writers unlimited
internationaal literatuurfestival winternachten den haag

Engelstalige rekening

De internetwinkel Electro-Sat stuurde laatst een rekening in het Engels naar een van de klanten die in het Nederlands een artikel bij deze onderneming had besteld. Electro-Sat had geen slechtere taalkeuze voor deze rekening kunnen maken. Want de klant was niemand minder dan onze penningmeester Daniël Mantione...

Hij schreef aan Electro-Sat een brief waarin de vonken ervan afvlogen, en zie, er volgde per ommegaande een brief met alle mogelijke verontschuldigheden en opnieuw de gewraakte rekening, maar nu in het Nederlands. Een klachtbrief op poten blijkt dus te werken! En wie weet is men bij Electro-Sat zo geschrokken van de tirade van onze penningmeester dat men zich in het vervolg wel drie keer zal bedenken voor men aan een Nederlandstalige klant weer een rekening in het Engels zal sturen.

KPN te goed voor Engelstaligen

Onze verantwoordelijke in de provincie Zeeland, Simon Smits, bestelde laatst bij KPN een omzetkastje voor zijn telefoon- en internetaansluiting. Het kastje is inmiddels afgeleverd en staat nu in de woonkamer van de heer Smits. Het is weliswaar een aardig kastje, maar het wordt volledig ontsierd door het opschrift "VOICE" bij de ingang waar de telefoonstekker in moet worden gestoken. Hij belde daarover naar de klachtenlijn van KPN om te vragen wat dat opschrift te betekenen had. De voorlichter van het telecommunicatiebedrijf zei dat dit woord "VOICE" stond voor telefoon en dat voor dat Engelse woord gekozen was "omdat de Engelstaligen die in Nederland wonen, dit liever hebben." Voor Koninklijke PTT Nederland zijn Nederlandstaligen kennelijk tweederangs klanten. En dat noemt zich koninklijk! Simon Smits kijkt nu uit naar een andere aanbieder.

Bericht van de Stichting Nederlands

Met veel genoegen delen wij u mee dat de **LOF-prijs** voor de Nederlandse Taal voor het jaar 2018 is toegekend aan de vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON). De LOF-prijs wordt elk jaar onder auspiciën van de Stichting Nederlands uitgereikt aan een persoon of organisatie die in het voorbije jaar op een bijzondere wijze heeft bijgedragen aan het behoud en de bevordering van de Nederlandse taal. Het besluit wordt genomen door een onafhankelijke jury van taalliefhebbers afkomstig uit diverse geledingen van maatschappij en samenleving.

Bij schrijven van haar bestuur heeft de vereniging BON de LOF-prijs aanvaard en zij zal de materiële prijs in ontvangst nemen tijdens de uitreikingsceremonie die wordt gehouden ten tijde van de Week van het Nederlands, in oktober 2019 in Den Haag. De motieven van de jury om de LOF-prijs aan de vereniging BON toe te kennen, in het bijzonder aan haar dynamische voorzitter Ad Verbrugge en adviseur Annette de Groot, zijn de volgende. Gedurende de afgelopen decennia heeft in de Nederlandse en daarna ook in Vlaamse universiteiten een taalbeleid de overhand gekregen, dat het Nederlands als wettige voertaal wenst te vervangen door het Engels. Dankzij de vergaande gedoogsteun van de nationale overheden -- en ondanks de weerstand van sociale en culturele organisaties -- zijn de Nederlandse universiteiten erin geslaagd meer dan 75% van de tweede onderwijscyclus en tot 50% van de eerste cyclus te verengelsen. In Vlaanderen zijn de percentages lager dan in Nederland, om historische redenen. Pas in 1930 werden na hevige woordenstrijd universitaire lessen in het Nederlands toegestaan. Zo kort nadien naar het Engels schakelen was een frustratie te veel!

LOF: Annette de Groot

LOF: Ad Verbrugge

Het jarenlange verzet tegen de universitaire verengelsing in Nederland en Vlaanderen wierp geen vruchten af. Universiteiten en politieke partijen weigerden of ontweken elke serieuze discussie over de verdringing van het Nederlands en de gevolgen daarvan. Ook de pers roerde zich nauwelijks. Totdat BON zich in de strijd wierp en de zaak aan de Nederlandse rechter voorlegde. De wet is duidelijk: Nederlands is de taal van het onderwijs; alleen als zich een aantoonbare noodzaak daartoe aandient, is een andere taal toegestaan. De universiteiten maakten daarvan: Engels is de onderwijstaal, Nederlands de uitzondering.

Het universitaire en politieke stilzwijgen werd door het initiatief en de inzet van BON verbroken, waardoor de kwestie bespreekbaar werd voor beleidsorganisaties die zich jarenlang niet hadden geroerd. Zij veerden op. Het kort geding dat inmiddels werd aangespannen door BON, werd weliswaar verloren, maar toonde ook dat er nog begaanbare juridische paden zijn. Een onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs dat naar aanleiding van het kort geding werd uitgevoerd, bevestigt dat onderwijsinstellingen die lessen in het Engels aanbieden, de noodzaak daartoe veelal niet of onvoldoende hebben aangevoerd. Zij overtreden de wet dus wel degelijk en dat sinds vele jaren; denkt de burger.

De LOF-prijs heeft een tegenhanger, de **SOF-prijs**. Winnares van de SOF-prijs der Nederlandse Taal 2018 is geworden: de Nederlandse minister van Onderwijs mevrouw Ingrid van Engelshoven. Ditmaal betreffen beide prijzen het thema: het taalgebruik in het Hoger Onderwijs.

SOF: Minister van Engelshoven

De minister kondigde in 2018 een wetsvoorstel aan dat het gebruik van het Engels nog eens zou 'versoepelen'. De universiteiten zijn rupsjes. Nooitgenoeg als het om verengelsing gaat en kennen de weg naar Den Haag. De minister had kunnen stellen dat de universiteiten de wet jarenlang voor eigen gebruik hebben versoepeld, waardoor de Nederlandstalige universiteit niet meer bestaat. Maatregelen zijn nodig om het gebruik van talen in evenwicht te brengen met de behoeften van de studentenpopulatie, bijna 90% Nederlandstalig en ruim 10% niet. De SOF-prijs wordt al enkele jaren wel toegekend, maar niet uitgereikt. Dat zal ook dit jaar het geval zijn.

Klein maar fijn

Het is misschien maar een kleinigheidje, maar zeker het vermelden waard. De firma Absoluut, gevestigd aan de Economiestraat 13 te Hoensbroek (Oost-Limburg) bouwt schoorstenen en laat ze daarna nog vegen ook. De modellen van de schoorstenen zijn te bezichtigen in de TOONZAAL van het bedrijf. Het doet goed dat deze onderneming het woord "Toonzaal" in ere houdt en niet meedoet aan de verengelsing door bijvoorbeeld het woord "Showroom" te gebruiken. Geweldig!

Vergeeten woorden hergebruikt

Door Marcel Bas

In de vorige nieuwsbrief besprak ik het verschijnsel van 'nuttige' vergeeten woorden: woorden die best opnieuw van stal gehaald kunnen worden om nieuwe begrippen te dekken – waar vaak overbodige Engelse of Franse woorden voor gebruikt worden. Hiervoor kunnen we putten uit *De Kleine Zuiveraar* van het Christelijk Letterkundig Verbond (1907) en het Middeleeuws Nederlands a.d.h.v. het *Middelnederlandsch Handwoordenboek* (1964) plus *Supplement* (1983). Hieronder volgt een losse greep vergeeten vondsten uit deze naslagwerken. Zie hoe bruikbaar deze vergeeten woorden kunnen zijn, hoe hun sprekers dezelfde zaken konden uitdrukken zonder onze huidige leenwoorden, én zie hoe het Afrikaans voor het dekken van nieuwe begrippen soms dezelfde strategie heeft bedacht:

Huidig woord: *abonnee, abonnement.*

Vergeeten woord: *intekenaar, intekening*
(< De Kleine Zuiveraar).

Hedendaagse toepassing: *intekenaar, intekening.*

Verder: vgl. Afrikaans *intekenaar, intekening.*

Huidig woord: *agile* (managementt., kantoort. 'flexibel, wendbaar') (< Engels 'lenig, buigzaam').

Vergeeten woord: *smidich* ('gemakkelijk te bewerken') (< Middelnederlands); *smijdig* ('lenig, buigzaam') (< De Kleine Zuiveraar).

Hedendaagse toepassing: *smijdig.*

Huidig woord: *appeasen*

([overg.] 'tot bedaren brengen, geruststellen').

Vergeeten woord: *gesachten*

('zacht stemmen, tot bedaren brengen, kalmeeren') (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *gezachten.*

Verder: dienovereenkomstig wordt *appeasement* nl. *gezachting*.

Huidig woord: *bila, bilateraal(tje)*

(managementt., kantoort. 'overleg tussen twee mensen').

Vergeeten woord: *tweesprake* ('samenpraak, dialoog') (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *tweespraak, tweespraakje.*

Verder: dienovereenkomstig wordt een *trila* nl. *driespraak*.

Huidig woord: *conciërge.*

Vergeeten woord: *huiswaarder* ('conciërge') (< De Kleine Zuiveraar).

Hedendaagse toepassing: *huiswaarder.*

Huidig woord: *counselor*

('hulpverlener bij geestelijk of therapeutisch advies').

Vergeeten woord: *berader*

('raadsman, helper, trooster') (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *berader.*

Verder:

- Middelnederlands [niet wederk. maar wel overg.] *beraden* ('raad geven aan, helpen, ondersteunen') ter vervanging van *counselen*;
- *berading* ter vervanging van *counseling*.
- Vgl. Afrikaans *berader*, 'counselor'.

Huidig woord: *empoweren* ([overg.] 'iem. of een gemeensch. de gelegenheid geven de eigen capaciteiten op econ., soc. en pol. gebied actief gestalte te geven').

Vergeeten woord: *bemachtigen* ('machtigen, opdragen') (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *bemachtigen.*

Verder:

- vgl., eveneens overg., Afrikaans *bemagtig*, 'iem. of een ge-

meensch. de gelegenheid geven de eigen capaciteiten op econ., soc. en pol. gebied actief gestalte te geven' (gevormd naar Eng. *empower*).

- dienovereenkomstig wordt *empowerment* nl. *bemachtiging* (vgl. Af. *bemagtiging*).

Huidig woord: *management*

('bedrijfsleiding, beheer, bestuur, beleid').

Vergeeten woord: *bestier* ('1.) leiding, onderrichting, opzicht. 2.) regeling, bestuur, administratie') (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *bestier.*

Verder: vgl. Afrikaans *bestuur*, 'management'.

Huidig woord: *manager*

('bedrijfsleider, beheerder, bestuurder, bevorderaar').

Vergeeten woord: *albestiert*

('bestuural, hij die alles regelt of doet', lat. "factotum") (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *albestiert.*

Verder: vgl. Afrikaans *bestuurder*, 'manager'.

Huidig woord: *mediator, advocaat* ('bemiddelaar, raadsman').

Vergeeten woord: *taelman, taelvrouwe* (< Middelnederlands).

Hedendaags: *taelman, taalvrouw* (althoewel *bemiddelaar* en *raadsman / -vrouw* ook uitstekend zijn).

Huidig woord: *preview* ('beoordeling vooraf').

Vergeeten woord: *voreschouwe, voreschowe*

('eerste of voorlopige schouw'); (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *voorschouw.*

Verder: vgl. Afrikaans *voorskou*, 'preview'.

Huidig woord: *shinen* ([overdr.] 'schitteren, stralen').

Vergeeten woord: *uteschinen* ('uitblinken'); (< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *uitschijnen.*

Verder: hedend. *schitteren, stralen* zijn ook geschikte alternatieven voor het bastaardwoord *shinen*.

Huidig woord: *sollicitatiebrief, solliciteren.*

Vergeeten woord: *dingbrief* ('sollicitatiebrief');

dingen (naar een post); (< De Kleine Zuiveraar).

Hedendaagse toepassing: *dingbrief, dingen* (naar een post).

Verder: vgl. Afrikaans *aansoekbrief*, 'sollicitatiebrief'; *aansoek doen*, 'solliciteren'.

Huidig woord: *unapologetic.*

Vergeeten woord: *onberouwlich* ('verstokt');

(< Middelnederlands; later nl. *onberouwlich*: 'geen berouw tonend').

Hedendaagse toepassing: *onberouwlich.*

Wat te denken van de veelgehoorde uitdrukking *namings and shaming*? In het Middelnederlands kende men evenals nu *benoemen* en, vergelijkbaar met het Engelse *to shame*, het productief overgankelijk werkwoord *beschamen*. Dit geeft het volgende resultaat:

Huidige uitdrukking: *namings and shaming* ('iemand benoemen en beschaamd maken').

Huidige woorden: 1.) *to name* ('benoemen'); 2.) *to shame* ('beschaamd maken').

Vergeeten woorden: 1.) *benoemen, -noemen, -nuemen* ('uitdrukkelijk noemen; uitdrukkelijk aanwijzen'); (< Middelnederlands).

2.) *beschamen* ('beschaamd maken')

(< Middelnederlands).

Hedendaagse toepassing: *benoemen en beschamen.*

En zo kunnen we nog veel meer vergeeten woorden uit

het verleden oprakelen en toepassen – soms met behulp van scheppingskracht, soms door de betekenis aan te passen, en vaak door ze ongewijzigd over te nemen – en hun zo een nieuw en bruikbaar leven schenken in het eigentijds Nederlands.

De genoemde naslagwerken zijn:

- Liefde, J.L.F. de (1907). De kleine zuiveraar. Een gids ter verbanning van vreemde woorden uit de Hollandse taal. Nijkerk: G.F. Callenbach.
- Verdam, J. (1964). Middelnederlandsch Handwoordenboek - Onveranderde herdruk en van het woord Sterne af opnieuw bewerkt door C.H. Ebbinge Wubben. 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Voort van der Kleij, J.J. van der (1983). Verdam, Middelnederlandsch Handwoordenboek Supplement. 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff.

50 jaar Marnixring

Op 6 oktober afgelopen jaar vierde de Marnixring haar 50 jarig bestaan in het kasteel van de Commanderie Alden Biesen te Bilzen in het vroegere Graafschap Loon (nu West-Limburg). Om die reden is er in 2018 geen erpenning uitgereikt. Taalverdediging wenst de Marnixring van harte geluk met dit gouden jubileum!

Landcommanderie Alden Biesen te Bilzen

Steun aan akademie

Van de inmiddels oud-voorzitter van de Marnixring Jan Verleysen onvingen we nog het bericht dat de Marnixring de onafhankelijke Zuid-Afrikaanse universiteit Akademie van harte stunt met raad en daad. Deze universiteit houdt het Afrikaans als academische taal levend, nu de Zuid-Afrikaanse universiteiten vrijwel allemaal, onder dwang van de corrupte ANC-regering, over moeten schakelen op Engels als voertaal.

akademie

Wim Daniëls uit de bocht.

Op 16 februari 2019 werd in Sluis (Zeeuws-Vlaanderen) de eerste Johan van Dalelezing gehouden. De lezing werd gehouden ter gelegenheid van het feit dat Johan Hendrik van Dale 100 jaar geleden werd geboren te Sluis. Johan van Dale was de grondlegger van het huidige Groot Woordenboek der Nederlandse Taal oftewel De Dikke Van Dale. De titel van de lezing was: 'Weg met het Nederlands?' en ging volgens de aankondiging over de verengelsing van de Nederlandse taal in media, reclame, wetenschap en dagelijks leven.

De lezing werd gehouden door Wim Daniëls, een bekende schrijver en taalkundige, die veel boeken over de Nederlandse taal op zijn naam heeft staan. Hij is ook veelvuldig voorkomend op radio en televisie met betrekking tot de Nederlandse taal.

In de Telegraaf van 17 februari stond een korte beschouwing over deze lezing. Enkele aanhalingen:

Daniëls ging in op de vraag of het Nederlands als taal wel weg kan. Wat hem betreft moet het Nederlands niet verloren gaan, maar hij vindt het ook niet erg dat het Engels in onze taal oprukt. Daniëls zegt het niet slecht te vinden dat het Engels toeneemt. *“Je kunt het handig vinden als je allemaal eenzelfde taal spreekt. En als je als land internationaal mee wil komen, is het een overweging om Engels als voertaal in het hoger onderwijs in te voeren. Nederland is geen Nederland meer, we zijn onderdeel van de Europese unie.”*

'Elke taal is prachtig, maar je kunt het niet beschermen door er een grens omheen te leggen.'

Uit deze teksten blijkt een vreemde tegenstrijdigheid. Aan de ene kant iemand die met zijn boeken en optredens leeft van de Nederlandse taal. Aan de andere kant iemand die de eigen taal wegrelatieveert. Als je vindt dat het Engels mag oprukken in onze taal, pleit je in feite voor het afschaffen van onze taal. Hier vliegt Daniëls uit de bocht. De vraag rijst hoe het kan, deze tegenstrijdigheid. Twijfelt hij aan het nut van zijn bezigheden? Is Daniëls een aanhanger van het globalisme geworden? Is hij bang geen opdrachten meer te krijgen, als hij zich niet bekeert tot het cultuurrelativisme? We weten het niet.

Hoe dan ook: het standpunt van Daniëls is fout. Globalisering betekent niet het recht van de sterkste. De verwijzing naar het bestaan van de EU is bespottelijk. De EU staat zich juist voor op het handhaven van de bestaande veelheid aan talen, ofschoon dat uitgangspunt in de praktijk met de voeten wordt getreden. Kleine talen hebben niet alleen het recht, maar ook de mogelijkheid om zich te verdedigen. Waarom zou dat niet kunnen? Het enige wat nodig is, is de bereidheid op op treden, om zich te verdedigen en aan taalbeleid te doen, maar daar heeft Daniëls blijkbaar geen zin in. Meegaan met de hoofdstroom. Je niet verzetten. Dat is blijkbaar zijn devies. Met zulke taalvrienden heb je geen vijanden nodig.

Merkwaardig is ook om een lezing te houden over de afbraak van de Nederlandse taal ter gelegenheid van het honderdste geboortjaar van Johan van Dale, een man die zich uitgesproken bezig hield met de opbouw van de Nederlandse taal. Tevens was het een slechte beurt voor de organisatoren van de viering, de Stichting Johan van Dale en de Gemeente Sluis.

“Amsterdam Light Festival”

Langs de Amsterdamse grachten is er overdag heel wat te zien. Vandaar dat de rondvaartboten dikwijls te klein zijn om aan de vele bezoekers uit de hele wereld, die al dat moois willen bekijken, plaats te bieden. Niet alleen de gevels trekken de aandacht van de toeristen, maar ook wat er zich allemaal áchter die gevels afspeelt kan op de warme belangstelling van de rondvaartgasten rekenen. In de boten is het uitzicht fantastisch en via de hoofdtelefoon is de uitleg in vele talen te beluisteren. Een zeer bijzondere ervaring is een rondvaart na zonsondergang, wanneer de verlichting ontstoken is. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de “canali” van Venetië, schitteren de Amsterdamse grachten dan in het stemmige licht van gedempte schijnwerpers en samen met de kleine lampjes die onder andere de bruggen omzomen, maakt dat de grachtentocht bij avond tot een bijzondere ervaring en een lust voor het oog. Om de aantrekkelijkheid van een verblijf in de Amsterdamse binnenstad nog te verhogen worden er in de maanden december en januari allerlei verlichte kunstwerken op de kades geplaatst. Dit geschiedt door de Stichting “Amsterdam Light Festival”, al zeven jaren lang!

“Inderdaad, weer een Engelse naam,” zal u denken. Zou het bestuur van deze stichting nu echt vinden dat wanneer hij een Nederlandse naam voor zijn stichting had bedacht, de vreemdelingen geen oog meer zouden hebben voor al die schoonheid? Natuurlijk niet. Het is daarom weer een staaltje van uitsloverige, zichzelf verloochenen- de naamgeving, zoals we die in Nederland in het algemeen en in Amsterdam in het bijzonder al lange tijd gewend zijn. Nu had men bij deze stichting nog wel de beleefdheid tegenover de bewoners van de stad en de bezoekers uit de rest van ons taalgebied, om de geplaatste kunstwerken niet alleen in het Engels, maar ook in het Nederlands te benoemen, tot... vorige winter. Toen vond men dat alleen de Engelse namen volstonden. Een regelrechte ongehoordheid, waartegen gelukkig veel bezwaar werd gemaakt. Onder anderen door onze taalverdediger Hans Huijboom, die met een gerichte brievenactie doel trof en het stichtingsbestuur wist te bewegen om de Nederlandse benamingen weer terug te laten keren! Driewerf hoera dus voor onze taalstrijder Hans Huijboom!

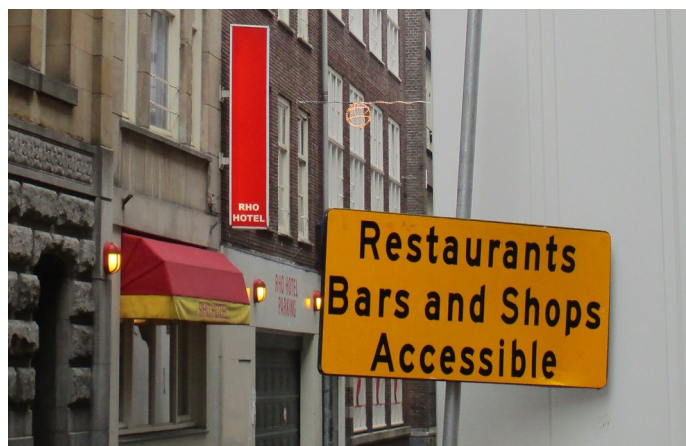
Aan het Damrak: Niet mijn kopje thee

Onze taalverdedigster mevrouw Kaptein-Veldkamp bracht onlangs een gezellig dagje door in Amsterdam. Winkels kijken, van de stadsdrukke genieten, een mooie rondvaart door havens en grachten maken én na afloop een kop thee met iets lekkers gebruiken op een terras aan het Damrak, één van de indrukwekkendste straten van de Nederlandse hoofdstad. Tot haar verbijstering werd zij

daar door de dienst aangesproken in het Engels! Toen mevrouw Kaptein bijgekomen was van deze verrassing, wilde zij haar bestelling opgeven. De dienst verstond daar echter niets van. Het meisje was volledig Nederlands -onkundig. Onze aanhangster heeft toen het enige gedaan wat een zichzelf respecterende Nederlandstalige in dat geval dient te doen: zij stond op en is uit de uitspanning vertrokken...

Taalbedorven Amsterdam

Het hieronderstaand bord, door de gemeente Amsterdam in de Warmoesstraat geplaatst, werd onlangs ontdekt en gekiekt door onze wakkere taalverdediger Hans Huijboom. Hij diende hierover een klacht in bij de Dienst Openbare Werken van de Gemeente en werd daarbij onthaald op hoongelach. “U kan toch wel Engels lezen”, werd hem toegevoegd.

Tramhalte “gecloseset”

Wegens het opheffen van een tramlijn heeft het Gemeentelijk Vervoer Bedrijf van Amsterdam de halte Kroonenburg “gecloseset...”

Ons Amsterdam

Kees Ruig is Oud-Amsterdammer. Hij woont nu in Malden (Gelderland), maar voelt zich nog steeds aan de Nederlandse hoofdstad verbonden. Daarom leest hij het blad “Ons Amsterdam”.

In een van de nummers trof hij een inlegvel aan met daarop een mededeling in het Engels. Hij diende daarover een klacht in:

“Ons Amsterdam richt zich op (oud-)Amsterdammers, de organisatoren van de Noorderkerk-concerten blijkbaar niet. Hun vlugschrift richt zich overduidelijk op Engelsen, Amerikanen enzovoort, aangezien de uitvoerige omschrijving geheel in het Engels was. Ik hoop dan ook dat Nederlandstaligen wegblijven van deze concerten, want ze zijn duidelijk niet voor hun bedoeld.”

Bladen opgezegd

Van een van onze taalverdedigsters uit Hilversum (Noord-Holland) ontvingen we onderstaande brief:

**DOWN TO
earth**
milieu | mensen | meningen

“Sinds enige jaren steun ik uw streven het Engels uit onze taal zoveel mogelijk te weren. Weliswaar deed ik in 1963 doctoraal examen Engels,

maar dat wil niet zeggen dat ik de afbraak van mijn moedertaal niet zeer betreur. Als ik in Hilversum door de Kerkstraat loop, waan ik mij in Engeland. Het enige Nederlands dat ik tegenkwam was: ‘Verboden fietsen te plaatsen’ en toen wist ik weer waar ik was. Een paar jaar geleden werd het blad van ‘Milieudefensie’ vernieuwd en kreeg de titel mee ‘Down to Earth’. Ik heb daarover opgebeld en vervolgens mijn lidmaatschap opgezegd. Het blad bevat alleen artikelen voor Nederlandse lezers. Bovendien heb ik als verder argument aangevoerd dat de meeste Nederlanders moeite hebben het woord ‘earth’ juist uit te spreken. Naar mijn mening was dit een voorbeeld van ‘taalvervuiling’ in plaats van milieuvervuiling.

Nu treft een ander abonnement, namelijk dat op het Wereld Natuur Fonds, eenzelfde lot. Het blad heette altijd ‘Panda’, maar samen met de nieuwe opmaak kreeg het een nieuwe titel: ‘be one with nature’. Waarom? Ik heb opgebeld en gezegd dat ik mij erger aan nodeloos gebruik van het Engels. Men heeft geen steekhoudende reden en ik heb mijn abonnement opgezegd. Zij gaan niets veranderen natuurlijk. Ik blijf wel campagnes steunen.”

Wij antwoordden onze taalverdedigster:

“Geweldig dat u zich gekeerd heeft tegen de verengelsing van de namen van de bladen waarop u geabonneerd was. Ons kaderlid Kees Ruig uit Malden heeft zich intensief met de door u genoemde naamswijzigingen beziggehouden. We hebben daarover in onze Nieuwsbrieven bericht. Hij adviseerde de lezers hun abonnement op te zeggen en wij zijn trots op u dat u die raad heeft opgevolgd. Het is de beste wijze om deze taalvervuilers te treffen.”

Engelstalige advertentie

Ons kaderlid Kees Ruig zag in zijn lijfblad Het Parool onlangs een Engelse advertentie die de gehele achterbladzijde vulde: Hij protesteerde daartegen bij de leiding van deze krant:

“Op 17 september heeft u in de krant een advertentie geplaatst, die volledig in het Engels was gesteld. Ik doel hier op de advertentie van BIG ART #3.

Het nut van zo'n advertentie ontgaat mij volledig. Je zou 'm zelfs als beledigend kunnen opvatten. Wat doet een Engelstalige advertentie in een Nederlandse krant? Uiter-

aard wordt een Nederlandstalige krant gelezen door een Nederlands sprekend publiek. Engelstaligen (tenzij ze ook Nederlands kennen) zullen Het Parool niet lezen. De advertentie schiet zo haar doel voorbij. Of was hij bedoeld voor het Nederlandse publiek? Dan adverteer je toch in het Nederlands? De advertentie had door de redactie geweigerd moeten worden!

Ik ken uw argumenten wel: u strijkt er een mooi bedrag mee op en de tekst valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactie en mag niet geweigerd worden. Ik heb mij er als lezer van Het Parool (sinds 7 mei 1945) aan geërgerd en ik kan mij niet voorstellen dat ik de enige was. Ik verzoek u voortaan Engelstalige advertenties te weigeren. En als u dat niet kan of wil, zou ik u willen adviseren voor advertenties in een andere taal dan het Nederlands een hoger tarief in te voeren.”

Brief in de VARAGIDS

De heer J. Beerenhout uit Amsterdam heeft zich in de VARAGIDS nummer 39 van 2018 beklagd over het, met Engelse woorden doorspekte, taalgebruik van bekende Nederlanders die op de televisie verschijnen:

“Wat me opvalt op de televisie is dat er steeds meer Nederlandse woorden worden vervangen door Engelse. Vooral bij RTL is het aan de orde van de dag. Bekende Nederlanders hebben het dan over: ‘Ik ben flabbergasted van je performance’ Of: ‘Ik wil wel een challenge met je aangaan’ Kinderen worden steevast ‘kids’ genoemd. Waar slaat dit op? Terwijl hier gewoon Nederlandse woorden voor bestaan. Of je hoort: ‘What the f...’ of ‘Oh, my ... Men kan geen drie woorden uitspreken of er zit een Engels woord tussen. Moet je maar eens opletten. Slaat toch nergens op?”

Verengelsing is geen geneuzel

Onze onvermoeibare taalstrijder Cees van Gils uit Baarle-Nassau (Noord-Brabant) schreef onderstaande brief naar de Volkskrant:

“Het artikel in de Volkskrant van 22 november 2018 over de verengelsing in het hoger onderwijs heeft mijn belangstelling en deed mij goed. Dit deskundig en onderbouwd pleidooi van Annette de Groot, Erik Jurgens, Jean Pierre Rawie en Ad Verbrugge zal iedereen met gevoel en liefde voor de Nederlandse taal aanspreken. Is het een vreemd en ongepast verlangen dat ik als Nederlander in Nederland onderwijs in het Nederlands kan volgen in alle disciplines? Minister Van Engelshoven doet mij door haar insinuaties twifelen aan haar geschiktheid voor de belangrijke functie die zij bekleedt. Intens hoop ik dat de minister het betoog van de deskundige dame en heren ter harte neemt en niet in haar ivoren toren blijft zitten.”

~~**OPNEUZEL!**~~

Uit de Friese pers

Onze Friese taalverdedigster mevrouw Bijma houdt voor ons bij wat er zoal op taalgebied aandacht krijgt in de Friese media. Haar viel een bericht op in het Fries Dagblad van 5 juli vorig jaar. Daaruit valt op te maken dat verschillende leden van Provinciale Staten geen zin hebben om stukken te lezen die in de Friese taal zijn gesteld. Het is gebruik in Friesland dat 25% van de ambtelijke stukken die door het dagelijks bestuur van de provincie naar de Staten worden gestuurd, gesteld zijn in de Friese taal. Op verzoek kunnen de Statenleden daarna de Nederlandse vertalingen toegestuurd krijgen. Van die mogelijkheid wordt gretig gebruik gemaakt. Met name de Statenfracties van de VVD, het CDA en de CU maken er een gewoonte van. Volgens de woordvoerders van deze partijen kost het te veel tijd om de Friese teksten te ontcijferen. GroenLinks vraagt alleen een vertaling aan als ze een document naar buiten wil brengen. De SP en 50+ vinden het niet nodig om in het Fries gestelde stukken te vertalen naar het Nederlands. De Commissaris van de Koning, ten slotte, is niet blij met al dat vertalen, het kost te veel, vindt hij. Aldus een samenvatting van het artikel.

Taalverdediging vindt dit een typisch staaltje van Nederlandse krenterigheid. Als in een provincie de tweetaligheid is uitgeroepen, moet die ook daadwerkelijk ingevoerd worden. Tweetalig betekent aan de ene kant dat niet slechts 25% van de stukken in de ene taal beschikbaar moeten zijn, maar 100% en aan de andere kant moeten deze stukken ook voor 100% in de andere taal kunnen worden gelezen. Dan doet men aan beide talen en hun gebruikers recht. Met de huidige vertaaltechniek is dat helemaal niet zo duur, zeker niet nu het Fries opgenomen is in de vertaaldienst van Google.

Melkfabriek geschift!

De melkfabriek Friesland/Campina heeft sinds enige tijd de verpakkingen van haar melk(producten) ontsierd met een Engelstalige spreuk. Die luidt: "Nourishing by nature". Wie daar bij deze zuivelvervaardiger over klaagt, krijgt te horen dat de melk ook in het buitenland verkocht wordt en dat voor bovenstaande spreuk is gekozen om deze "boodschap" over de hele wereld te kunnen verspreiden. "Nourishing by nature", is dat een boodschap? Wel, dan mag Friesland/Campina er wel bij vermelden wat die boodschap inhoudt, en wel in de taal van het land waar de zuivel wordt aangeboden. In Nederland is dat het Nederlands en in Friesland ook het Fries. Alleen in het Engels komt deze "boodschap" volstrekt niet over. Om in niet-Engelstalige landen een mededeling in het Engels te doen, moet je wel geschift zijn. Hopelijk is de melk van Friesland/Campina dat niet.

De politiek schreit krokodillentranen!

De kans is groot dat het u het reeds in de krant heeft gelezen: de Vrije Universiteit stopt met de studie Nederlands. Dit, omdat het aantal studenten te laag is geworden. Nu kunnen we mopperen over deze beslissing van de VU, maar om eerlijk te zijn, met vijf aanmeldingen per jaar een studie in stand houden? We kunnen ons goed voorstellen dat dit niet haalbaar is. In de Haagse politiek klinkt verontwaardiging: universiteiten zouden er niet te veel naar kijken of een studie wel rendabel is, maar deze gewoon moeten aanbieden. Daar zijn we het op zich mee eens, want het in stand houden van deze studie dient een hoger doel. Maar... eigenlijk schreit de politiek hier krokodillentranen, want de afschaffing van de studie Nederlands is juist het gevolg van het overheidsbeleid.

Het kiezen van een studie heeft grote gevolgen voor een aankomend student. Deze keuze bepaalt welk beroep hij de rest van zijn leven uit kan oefenen. De student kijkt dan ook een heel eind vooruit. Allereerst ziet hij de universiteiten nagenoeg uitsluitend Engelstalige opleidingen aanbieden; Verder bewegwijzeren de universiteiten hun gebouwen in het Engels; Dan is het studiemateriaal vaak Engelstalig, ook al is de opleiding nog Nederlandstalig; Tot slot moet er uiteraard in het Engels worden gepubliceerd, zelfs bij de studie Nederlands. Dat alles is geen aanmoediging om Nederlands te gaan studeren. We maken een opsomming:

- Het is de politiek geweest die jarenlang de ogen gesloten heeft gehouden voor het overtreden van de taalregels uit de Wet Hoger Onderwijs;
- Er worden op het Ministerie van Onderwijs voorbereidingen getroffen om de wet zó te laten veranderen, dat het verengelsen van de universiteiten geen strobreed meer in de weg kan worden gelegd;
- Het publiceren in het Engels door wetenschappers is vanuit Den Haag aangemoedigd;
- Het huidige, door de overheid geschapen, financieringssysteem, waarbij de universiteiten op basis van het aantal studenten vergoedingen ontvangen. Dit leidt ertoe dat de universiteiten grote aantallen studenten uit het buitenland proberen aan te werven.

Het komt ons paradoxaal voor dat juist die partijen die het hardst hebben meegewerkt om het Nederlands uit de collegezalen te verdrijven, nu moord en brand schreeuwen over het verdwijnen van de studie Nederlands aan de VU.

Wel Engels, Turks en Arabisch, maar géén Nederlands

In de Volkskrant van 26 februari lazen we een ingezonden brief met een dermate verdorven inhoud, dat we u die niet willen onthouden.

Weg ermee

Ik vind de ophef over de afschaffing van de studie Nederlands bij de VU maar overdreven. Over een aantal jaren spreken wij steeds meer Engels en ook Arabisch en Turks zijn veel belangrijker. Het is economisch niet meer rendabel.

Misschien is het een idee om vanaf de kleuterschool alleen maar Engels te onderwijzen en op de middelbare scholen het Nederlands af te schaffen (Dit scheelt heel veel leraren en helpt het tekort aan leraren op te heffen en levert de overheid heel veel geld op. Heel veel leerlingen zijn veel meer gebaat bij een goede kennis van Engels, Turks of Arabisch.

Het achterhoedegevecht dat Friezen voeren om hun taal nog academisch te kunnen onderwijzen is zonde van ons overheidsgeld en gaat ten koste van het armoedebeleid. Wij moeten gewoon toegeven dat het Nederlands zijn langste tijd heeft gehad. Willen wij voort in deze mondiale wereld dan moeten wij accepteren dat onze taal daar een belemmering in is. Middeleeuwse Nederlandse literatuur bijvoorbeeld is voor kamergeleerden en niet economisch verantwoord.

Peter Overwijk, Amsterdam

Na het lezen van dit stuk denkt u misschien dat het geschreven is door een eenzame dwaas en dat het bespottelijk is dat een krant zoiets in haar kolommen opneemt. Dwaas is hij inderdaad, maar eenzaam helaas niet. In niet de minste kringen is het verguizen van de eigen taal schering en inslag. In de politiek en in de top van het bedrijfsleven zijn er krachten aan het werk die het Nederlands liefst zo snel mogelijk naar het museum der verdwenen talen willen verbannen. Denkt u maar eens aan de vroegere topman van Phillips, Jan Timmer, die het Nederlands bij zijn onderneming de deur heeft uitgegooid, omdat hij zijn eigen taal een hinderpaal vond voor Phillips om uit te groeien. En wat te denken over de onderwijsspecialist van de VVD in de Eerste Kamer, professor doctor J.A. Bruijn, die namens zijn partij pleit heeft voor het invoeren van de mogelijkheid tot het geven van 100% Engelstalig basisonderwijs. Dat wil zeggen de volledige ont-Nederlandsing van de jonge Nederlandse kinderen. Taalverdediging beschouwt aanhangers van zulke standpunten als mentaal ziek. Nee erger, als eigen nestbevuilers, die grote schade toebrengen aan het aanzien van onze taal en de gebruikers ervan. Daarnaast kan je de vraag stellen of zij wel sporen. Volgens de schrijver van het stukje heeft het Nederlands eigenlijk al afgedaan als levende taal, maar waarom schrijft hij zijn epistel dan in het Nederlands en niet in een van de talen van zijn toekomst, het Engels, het Turks of het Arabisch?

Nogmaals Nieuw-Jorck

In verschillende artikeltjes in onze Nieuwsbrieven van de afgelopen jaren hebben wij aandacht besteed aan de vele Nederlandse namen die in het straatbeeld van Nieuw-Jorck te vinden zijn (we schrijven in dit stukje "Nieuw-Jorck", zoals dat in het Nederlands nog tot aan het begin van de twintigste eeuw de gewoonte was). Deze namen dateren niet alleen uit de zeventiende eeuw, toen de West Indische Compagnie er de scepter zwaaide, maar ook uit de tijdsduur daarna, waarin de vele Nederlandse (en Vlaamse) inwijkelingen hun stempel op deze stad en haar omstreken drukten.

Tappan Zeebrug

Een heel bijzondere naam is wel de Tappan Zee (een verbreding van de rivier de Hudson) in onveranderd Nederlands. Wij zouden nu "Tappan-zee" schrijven, maar in het vroegere Nederlands stonden de woorden "Tappan" en "Zee" nog uit elkaar.

Tappan was de naam van een indianenstam die Nederlandse ontdekkingsreizigers in de zeventiende eeuw op de oever van deze "zee" waren tegengekomen. Het water is overigens meer bekend door de enorme brug die er in 1955 overheen is aangelegd en een lengte heeft van bijna vijf kilometer.

Op weg naar het oude Nieuw-Amsterdam zien we de Sint-Marcuskerk verschijnen. Een heel bijzonder gebouw, omdat Peter Stuyvesant er in de oostelijke muur is bijgezet. Voor de kerk, waartegenover de boerderij van de grote Nederlandse gouverneur stond, bevindt zich een standbeeld van hem en is een gedenkplaat, geschonken door koningin Wilhelmina (de overgrootmoeder van het huidige Nederlandse staatshoofd), aangebracht. Aan de andere kant van het voormalige Godshuis, dat nu in gebruik is als muziekschool, begint de Peter Stuyvesantstraat, een van de weinige straten in Nieuw-Jorck die niet dwars op een van de zogeheten Avenues staat, maar er schuin op uitkomt.

Sint-Marcuskerk

Als we aan de zuidpunt van het voormalige Nieuw-Amsterdam een Stateneilandveerpont nemen (de vloot bestaat uit maar liefst acht schepen), zien we aan onze linkerhand het voormalige Noten Eylant. Daarop vestigden zich in 1624 de eerste Nederlandse kolonisten en bouwden er de werf, waar de

onderdelen van de gebouwen die in Nieuw-Amsterdam zouden komen te staan, in elkaar werden getimmerd. In feite werd op het Noten Eylant (nu Goeverneurseiland) de

Zicht vanaf het vroegere Noten Eylant

grondslag gelegd voor deze indrukwekkende wereldstad. Het is zeer de moeite waard dit eiland te bezoeken. Dat kan alleen in de zomermaanden en wel met de Zuiderpont, die vertrekt vanuit het veergebouw dat naast de vertrek- en aankomsthal staat van het Stateneilandveer.

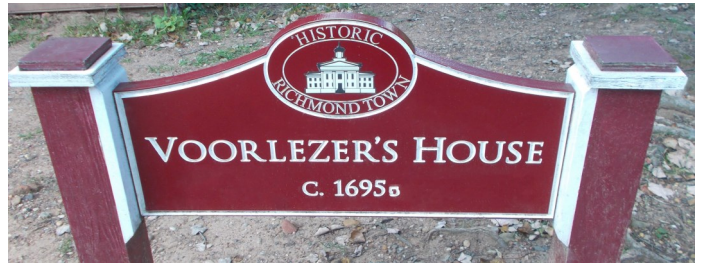

Met die laatste schuit waren we dus op vaart naar het Stateneiland, dat genoemd is naar de Staten-Generaal in Den Haag. Daar staat de Stateneilandtrein al klaar om ons onder andere te voeren naar een plaatsje dat "New Dorp" heet. We stappen er echter niet uit, maar sporen

nog enkele haltes door en rijden dan op de fiets, die we op de pont en in de trein konden meevoeren, naar het openluchtmuseum van het eiland, "Historic Richmond Town" geheten, naar de naam van het graafschap dat het Stateneiland omvat. Er is daar van alles te zien uit de Nederlandse tijd, waarover de goed-opgeleide gidsen, zoals de heer Hensen, van alles weten te vertellen. Zo kan u er een kijkje nemen in het eerste schooltje van Nieuw-Amsterdam. Ook het Voorlezershuis is te bezoeken, een

gebouw dat gebruikt werd als kerk. De voorganger werd in die tijd "voorlezer" genoemd.

Eerste Nederlandse schooltje Nieuw-Amsterdam met de heer Hensen

Als we al die geschiedkundige kennis tot ons genomen hebben, kiezen we een buitenweg om weer naar de Statpont terug te fietsen en komen dan langs de Goethalsbrug, genoemd naar George Goethals, wiens ouders afkomstig waren uit het Oost-Vlaamse Stekene. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld bij de aanleg van het Panamakanaal, vandaar die vermelding.

Enmaals terug tussen de wolkenkrabbers van Manhattan komen we nog heel wat Nederlandse straatnamen tegen. Wat denkt u bijvoorbeeld van de Beekmanstraat?

Als we naar de fietsverhuur terugrijden om onze rijwielen in te leveren, zien we dat het stadsbestuur van Manhattan de oorsprong van de stad niet vergeten is. In de daklijst van het grote bestuursgebouw prijkt heel trots de eerste naam van de stad: Nieuw-Amsterdam. In het Engels, met 1626 in Romeinse cijfers.

Engelstalige Kaartautomaten

De vervoersregio Amsterdam, die gaat over het openbaar vervoer in het Noordelijk deel van de Randstad Holland, heeft nieuwe kaartverkoopautomaten geplaatst op een aantal busstations in deze regio, waaronder dat van Amstelveen. De opschriften zijn 100% Engelstalig en alleen op het beeldscherm kan gekozen worden voor uitleg in andere talen, waaronder het Nederlands. Zo gaat de vervanging van onze taal maar door. Taalverdediging schreef hierover onderstaande brief aan dit openbaar vervoerslichaam:

“Bij de Stichting Taalverdediging zijn klachten binnengekomen over een door uw organisatie geplaatste kaartautomaat. Deze automaat bevindt zich in het busstation van Amstelveen. Het kaartverkooptoestel is aan drie kanten bedrukt met Engelse woorden en dat vinden de klagers onaanvaardbaar.

Inspecteurs van de Stichting Taalverdediging hebben de automaat bekeken en vinden dat de klagers gelijk hebben. Het is onaanvaardbaar dat in een Nederlandstalig land een openbaar vervoersorganisatie aanduidingen plaatst die uitsluitend in een vreemde taal zijn gesteld (zie foto's).

De Stichting Taalverdediging verzoekt u daarom deze automaat zo spoedig mogelijk te vervangen door een toestel waarop in de eerste plaats Nederlandstalige mededelingen staan.”

Paul Mertz

De oprichter van de Stichting Ideële Reclame, Paul Mertz, heeft een nieuwe reeks Tafereeltjes geschreven. Een daarvan gaat over de taal:

*HEMA, DE HOLLANDSCHE EENHEIDSPRIJZEN
MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM, BRENGT GENDERNEUTRALE KINDERKLEDING UIT. MAAR WAAROM ZIJN ALLE TEKSTEN OP DIE KLEERTJES IN HET ENGELS?*

Verengelsing op AT5

Het kwaad van de verengelsing van de Nederlandse hoofdstad is aan de orde gekomen in een uitzending van de Amsterdamse stadszender AT5. In de uitzending ging het vooral over de verengelsing in de horeca. In veel van die gelegenheden kan men niet meer in het Nederlands iets bestellen. Er werken daarin veel goedkope werkrachten die uit het buitenland komen en niet de noodzaak inzien van het leren van Nederlands. Er kwamen Amsterdammers aan het woord die dat vreselijk vonden, maar er waren er ook die het weinig schelen. Zo was er een scholier die zei dat hij op school les in het Engels kreeg en daarom wel aan die taal gewend was. Wie de uitzending wil zien kan die op de aanbieder "Youtube" bekijken. Lukt het u niet de uitzending te vinden, dan is ons bestuurslid Daniël Mantione graag bereid u de verwijzing te sturen in een epostbericht. (aanvragen via info@taalverdediging.nl alstublieft)

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam
E-post: info@taalverdediging.nl
Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>
Voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers,
penningmeester: D.S.P. Mantione,
plaatsvervangend penningmeester:
M.C. Heitmeier

Bankrekening:
NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met abonnement
Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar
Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar bij de belasting.

De Stichting is erkend als
Algemeen Nut Beogende Instelling
Stichting Taalverdediging is statutair politiek,
godsdienstig en maatschappelijk neutraal
en ontvangt geen overheidssubsidie

ISSN: 2211-5013